

Dendrolimus sibiricus* (Chetverikov, 1908)** **syn. *Dendrolimus superans sibiricus*, *Dendrolimus laricis **(Chetverikov)**

Priadkovec sibírsky

TAXONOMICKÉ ZARADENIE:

Trieda: *Insecta* – **hmyz**, rad: *Lepidoptera* – **motýle**, čelad: *Lasiocampidae* - **priadkovcovité**, rod: *Dendrolimus*, druh: *Dendrolimus sibiricus* (Chetverikov, 1908) – **priadkovec sibírsky**

HOSTITEL'SKÉ RASTLINY:

Hlavnými hosťiteľmi sú druhy z rodu **jedľa** (*Abies*), **smrekovec** (*Larix*) **smrek** (*Picea*), **borovica** (*Pinus*), **duglaska tisolistá** (*Pseudotsuga menziesii*) a **jedľovec** (*Tsuga*), teda možno konštatovať, že k hosťiteľom patria najrozšírenejšie európske ihličnany (*Coniferales*). V oblastiach, kde je škodca rozšírený, preferuje druhy ako **jedľa sibírska** (*Abies sibirica*), *Abies nephrolepis*, *Pinus sibirica*, **borovica kórejská** (*Pinus koraiensis*), **smrekovec dahurský** (*Larix gmelinii*), **smrekovec sibírsky** (*Larix sibirica*), **smrek ajanský** (*Picea jezoensis*) a **smrek sibírsky** (*Picea obovata*).

Kokóny *Dendrolimus sibiricus*

PRÍZNAKY:

Požieraním ihlíc dochádza k oslabovaniu stromov, ktoré môžu pri veľmi silnom výskyte postupne celé rednúť, slabnúť až odumrieť.

BIOLÓGIA:

Dospelé motýle sú hnedo-šedej až tmavošedej, skoro až čiernej farby a strednej veľkosti. Predné krídla sú charakteristické dvomi tmavými pruhmi a bielou škvrnou v strede. Samičky sú približne 40 mm dlhé s rozpätím krídel 60-80 mm, samčekovia sú približne 30 mm dlhí s 40-60 mm rozpätím krídel. Larvy sú prevažne čierne alebo tmavohnedé s početnými škvrnami a dlhými chlpmi, sú dlhé 55-70 mm.

Celý životný cyklus zvyčajne trvá dva roky (1-3 roky podľa podmienok). Samičky kladú vajíčka približne v júli na ihlice predovšetkým v spodnej časti koruny, ale aj v iných častiach stromu, niekedy aj na zemi. Larvy sa liahnu počas 13-15 dní. Prvý instar lariev požiera okraje ihlíc, zvliekajú sa za 9 až 12 dní. Druhý instar sa zvlieka po 3 až 4 týždňoch. Tretí instar larvy približne v septembri schádza do lesnej hrabanky, kde v horných vrstvách prezimuje. Na jar nasledujúceho roku sa larvy vracajú do korún, kde požierajú celé ihlice a niekedy aj kôru mladých výhonkov. Na jeseň sa vracajú do pôdy a prezimujú druhýkrát. Na ďalšiu jar larvy vyliezajú do korún za ďalším žerom, ktorý ukončujú približne v júni. Potom sa zakuklia v korunách stromov v podobe hodvábných zátočkov. Táto fáza trvá 18-22 dní, po ktorých sa objavujú dospelce. Sucho a niektoré ďalšie faktory môžu zvyšovať hustotu populácie. Vzhľadom na to, že dve generácie dospelcov sa objavujú súčasne, populácia sa prudko zvyšuje. Ohniská výskytu sú cyklické v perióde 8 až 11 rokov a trvaní po dobu 2 až 3 rokov.

Samček a samička *Dendrolimus sibiricus*

Húsenica *Dendrolimus sibiricus*

Ohniská sa vyskytujú v obrovských oblastiach a často vedú k odumieraniu celých lesov. Hodnotenie uskutočnené Florovom (1948) ukázalo, že počas obdobia z 90-tych rokov (1855–1945) zničil *Dendrolimus sibiricus* najmenej 4 milióny ha ruských lesov. Podľa Kolometsa (1958), v 25-ročnom období 1932–1957 poškodil *Dendrolimus sibiricus* 7 miliónov ha lesov iba na západnej Sibíri a v Čitskej oblasti, čo spôsobilo úhyn lesov na polovici tejto oblasti.

V prípade premnoženia škodcu, môže prísť v dôsledku žeru húseníc k holožerom a to dva až trikrát po sebe v priebehu nasledujúcich rokov.

SÔSOB PRENOSU A ŠÍRENIA:

Škodca je veľmi dobrý letec (podľa niektorých zdrojov škodca dokáže preletieť 12 km za rok, niekde sa však uvádza 40–50 km až 100 km za rok). Na veľké vzdialenosti sa môže šíriť napadnutými hosťiteľskými rastlinami určenými na pestovanie, na rezaných vetvách, vrátane vianočných stromčekov, prípadne aj s neodkôrneným drevom či samostatnou kôrou (vajíčka, húsenice).

Samička *Dendrolimus sibiricus*

OCHRANA:

Na monitoring výskytu *Dendrolimus sibiricus* možno použiť feromónové lapače.

V podmienkach mimo ohniska nákazy sú prirodzenými nepriateľmi *Dendrolimus sibiricus*, ktoré zohrávajú dôležitú úlohu pri regulácii ich hustoty sú vajíčkové parazitoidy *Telenomus gracilis*, *Telenomus tetratomus*, *Trichogramma dendrolimi*, *Ooencyrtus pinicolus*; larválny a kuklový parazitoid *Rhogas dendrolimi*; mikroorganizmy *Bacillus dendrolimus*, *Bacillus thuringiensis*, *Beauveria bassiana*, vírusy polyhedrosis a niektoré ďalšie vírusy.

ÚSTREDNÝ KONTROLNÝ A SKÚŠOBNÝ ÚSTAV POĽNOHOSPODÁRSKY V BRATISLAVE

833 16 Bratislava, Matúškova 21

Odbor ochrany rastlín

tel.: 02 / 59 880 345

web: www.uksup.sk

e-mail: ochrana@uksup.sk

Spracoval: Mgr. Silvia Pečková Zdroj obrázkov: INTERNET, EPPO

Ing. Kristína Darnadyová

© 2022